

VI KVINNOR

Nr 7

LÄS i detta nummer:

Nytt hopp för ofrukt-
samma kvinnor

I strålkastarljuset som-
maren 1960

Nonchalera inte kik-
hostans smittofarlig-
het

Att bo i norra Europas
största bostadshus

Det nya Afrika: Nige-
ria

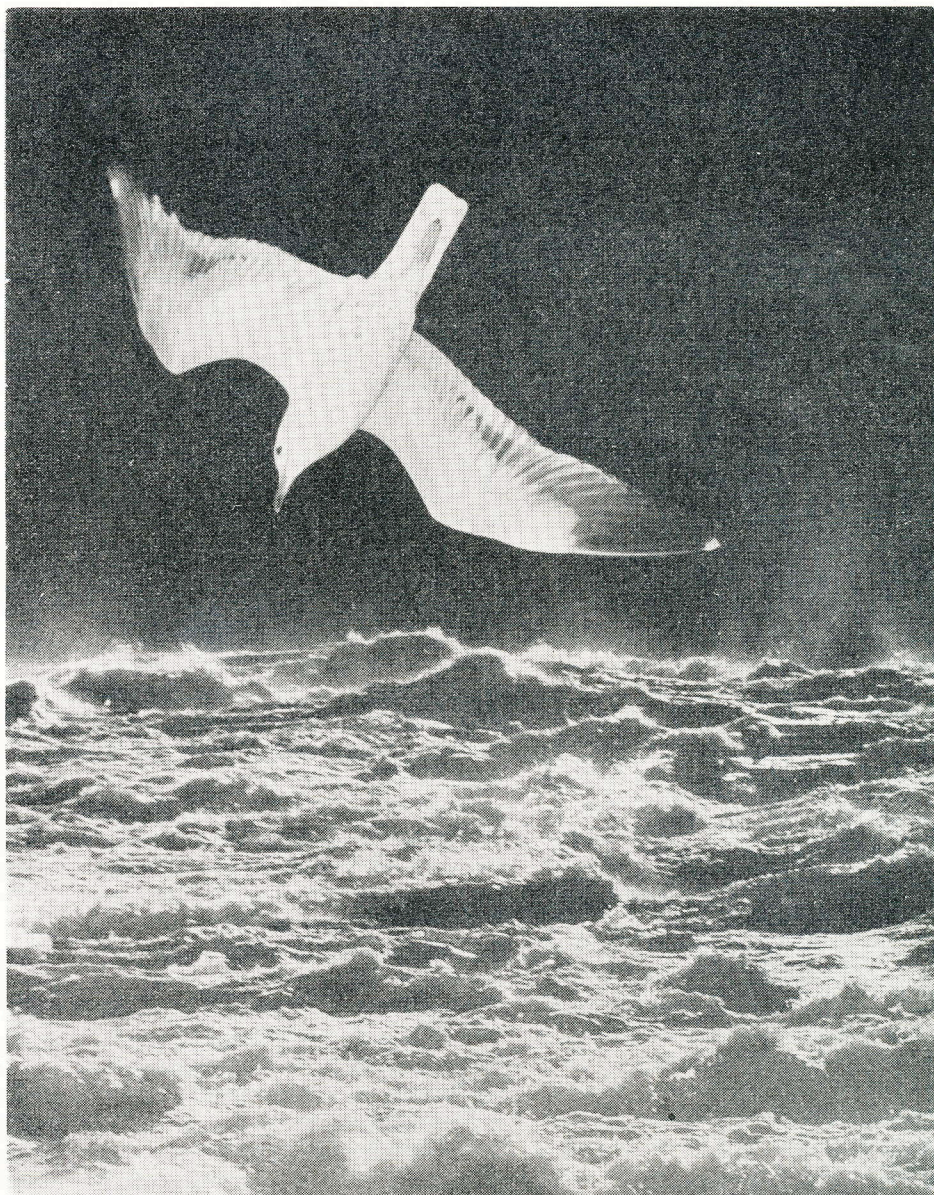
Resoluta kvinnor

Livet börjar vid 14 år

Novell, barnsidor, klä-
der, broderier, kors-
ord m. m.

OMSLAGSBILDEN:

En som inte lämnar oss
när de kyliga vindarna
kommer . . .

Vakta på OMKÖRNINGSSIGNAL

Det finns vissa sjukdomar, som berättigar till fri medicin. Giftstruma sockersjuka osv. Det finns ögonsjukdomar som ger speciellt nedsatt synförmåga och patienten får då statligt bidrag till glasögon. De hörselskadade får hundra kronor till apparatinköp. Hörapparaten kostar ständigt pengar. Ett batteri räcker endast några dagar. Batteri finns inte att köpa på apotek. Det räknas inte som medicin, trots att man vet att lagringen av batterier måste ske under vissa temperaturförhållanden, som inte vem som helst förfogar över.

De hörselskadade räknas sällan till de handikappade. De gör sin arbetsdag och det är ofta just under arbetet de ådrar sig skadan. Bullerskadorna blir mer och mer dominerande. Som påbröd på orättvisorna har medicinalstyrelsen tillsammans med Väg och Vatten skickat ut ett cirkulär till hörselfrämjandets lokalavdelningar där man fäster uppmärksamheten på vad den hörselskadade enligt lag skall ha på bilen. Antingen två extra backspeglar och eventuellt märket »nersatt hörsel» eller ljusindikator.

Hörselfrämjandets riksförbund har protesterat mot det höga priset för indikatorn — 300 kr — och påpekat att exempelvis en långtradarchaufför omöjligen kan höra omkörningssignaler. Långtradaren är en långt större fara i trafiken än en hörselskadad. Skall indikatorn behövas någonstans så är det på långtradare. Ett s. k. öra bak på släpet, som fångar omkörningssignalen och omvandlar den till blink i en lampa på instrumentbrädan. Hörselfrämjandet ställer sig fullt förstående för säkerhetsanordningar i trafiken, men undrar med all rätt varför det bara ska drabba de som redan tidigare har extraanordningar som fungerar tillförlitligt.

Bilradio, tjo och tjim, störningar från elektriska ledningar, som vi normalhörande kopplar in i våra ägandes bilar, hur påverkar detta

förarens hörsel? Hela radioprogram sänds för att störa uppmärksamheten, som föraren bör rikta på vägen och trafiken. Man borde minnas predikotexten tolfte söndagen efter trefaldighet. Jesus drev ut en ond ande ur en dövstum och han talade. Ja, så står det ännu i svenska kyrkans ritual.

Vi som lever nu har lärt oss att det inte existerar dövstummer mer än till en mycket liten grad. Sådana som upptill sin dövhet fått sina stämband förstörda exempelvis av syror. Alla andra döva kan med lämpliga och i tid insatta skolor göras talande. En stackars hörselskadad på Jesu tid troddes vara besatt av en ond ande. Den onda anden drevs ut och mannen talade. I vår tid heter inte den onda anden stumhet eller tystnad. Den onda anden vrålar som en Hitler genom etern.

Men för den som inte förstummat sina sinnen med bilradio föreskrivs en indikator för tre hundra kronors pris.

Isamma söndags valpropaganda i TV talade högermannen Svärd om skyldigheten att bära varandras bördor. Predikotexten handlade om tungans rätta bruk. Nu när valstriden är över borde alla partier erinras om tungans rätta bruk. Den vanliga och i politik obehövade medborgaren har all rätt att undra över all småfuttighet som får så stora valörer. Den som icke av födsel och ohejdad vana fått målföret så i överkant som partitalare sitter förstummad framför sin radio och TV. Allt får säjas. Hänsynslöst kastas beskyllningar ut. Bären varandras bördor. Bibeln citeras och alla företräder rättvisa.

De partier, vars levnadstid ännu inte är lång har inte så stora underlåtenhetssynder på samvetena som »de gamla» partierna. Högern är ett av våra äldsta. Var fanns kvinnans rättigheter på den tiden högern bestämde? Var fanns mänskliga rättig-

heter? Andra tider, andra resurser, svarar man.

Var hade vi stått i dag om inte »de nya» partierna uppträtt på arenan? Man frågar aldrig högern om dess forna orientering till främmande makter. Man frågar sällan varför inte den obotligt sjuke fick fri medicin på den tiden när högern hade makten. Det är farligt just för detta parti att i valpropaganda tala om att bära varandras bördor.

När man balanserar med budget och statsfinanser och slår med siffror ska man erinra sig predikotexten den tolfte söndagen efter trefaldighet. Tungans rätta bruk ingår inte i budget och statsfinanser, men vårt förhållanden till främmande makter är gott, därför ska vi vakta vår tunga för överord som kan göra förhållanden till främmande makter mindre gott.

Frihet från hunger och okunnighet

»Statistiken över nöden är fragmentarisk. Tyvärr får vi de mest otillförlitliga upplysningarna från de områden där människornas behov är störst. Inte desto mindre är det tydligt att mer än halva världens befolkning är allvarligt undernärmd...

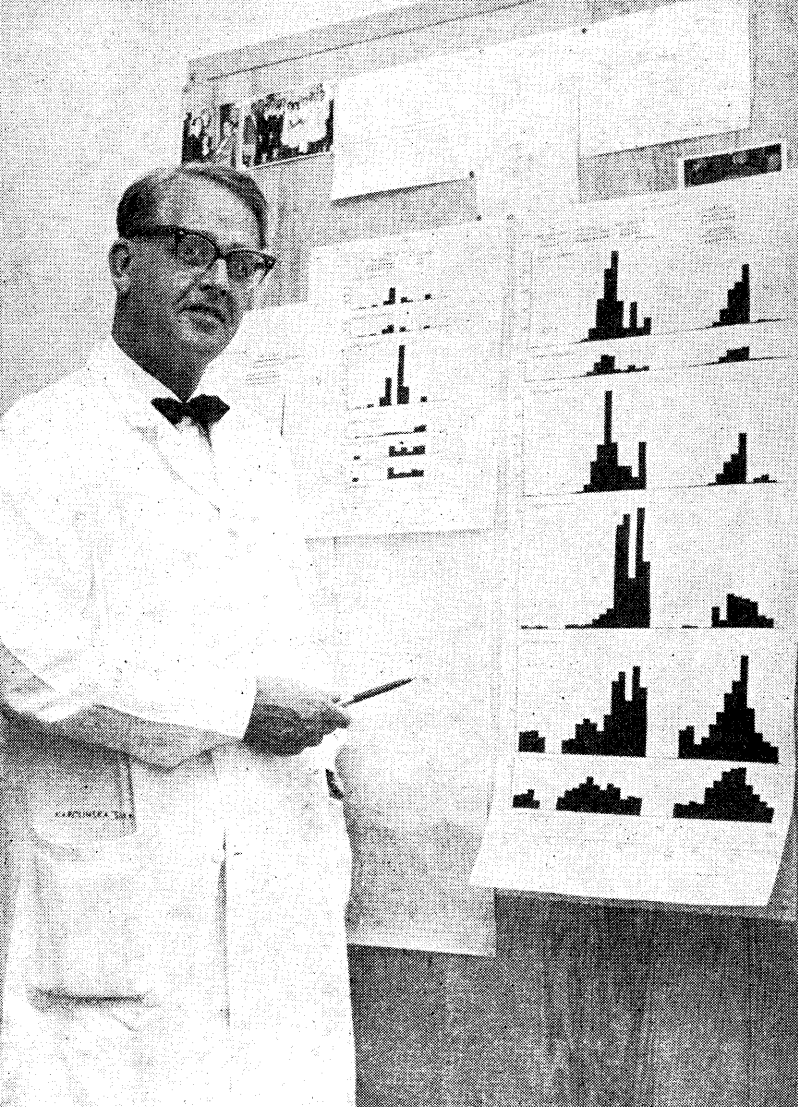
Både siffrorna över tuberkulosfall och statistiken över dödligheten hänger nära samman med levnadsstandarden. Några siffror kan illustrera olikheterna i skilda delar av världen. I Förenta staterna dör 9,3 personer per 100.000 av lungtuberkulos, på Formosa är motsvarande siffra 56,3, i Australien 9,2 och i Brasilien 89,3.

Möjligheten till ett långt liv för de nyfödda barnen visar lika grymma siffror. I Förenta staterna har individen utsikter att få leva i sjuttio år, i Indien trettioåttio år, i Sverige mer än sjuttio år och i Egypten trettioåttio år.»

(Binay Ranjan Sen, en av de fyra cheferna i FN:s jordbruksorganisation, som i år startat en femårs-kampanj under mottot »Frihet från hunger». Citatet är hämtat ur tidsskriften **Världshorisont**.)

*

Detta tema behandlades också av KD:s ordförande, Eugénie Cotton, vid den stora kvinnoträffen i Köpenhamn i våras där hon underströk att de medel som medlemsstaterna hittills ställt till förfogande för FN:s jordbruksorganisation i kampen mot svälten är löjligt små: 2 till 3 % av de summor som ges ut på krigsrustningar. Men det är inte bara hungern

*En*tt svenskt forskarteam vid Karolinska sjukhuset i Stockholm har väckt stor vetenskaplig uppmärksamhet genom att framkalla äggavlossning hos kvinnor som tidigare betecknats som ohjälpligt sterila.

Det handlar om hypofyshormonet FSH — en av de naturens gnistor varav nytt liv tänkes...

T. v. docent G. A. Genzell med grafiska framställningar av det nya hypofyshormonets verkningar.

stämde mekanism som leder till havandeskap. Man har upptäckt skiftande orsaker till ofruktsamhet och i många fall också kunnat bota kvinnor genom bl. a. kirurgiska ingrepp. På sistone har man också lärt sig bättre ingripa i den ytterst komplicerade process som äggavlossningen hos kvinnan utgör. Kvinnans äggcell lossnar normalt en gång under varje menstruationscykel från endera äggstocken och förs sedan av äggledaren ned mot livmodern, där det efter att ha blivit befruktat av en manlig könscell bäddas in och utvecklas till ett foster. Sker däremot ingen äggavlossning kan kvinnan inte få något barn.

Och här kommer det svenska forskarteamet in i bilden, nämligen do-

Nytt hopp för ofruktsamma kvinnor

som måste övervinnas, det är också okunnigheten:

Okunnighet är i vår tid något outhärdligt. I en del länder är denna sjukdom vanligare än i andra och analfabetismens geografi sammanfaller med hungerns. Kan man i våra dagar finna sig i att vissa länder skall vara så dubbelt rättslösa?

I Bolivia, där hungern är stor — 1.200 kalorier per dag och person mot 2.800—3.000 som människan normalt behöver — är 68 % av befolkningen analfabeter; 57,6 % av alla män och 77,2 % av alla kvinnor kan varken läsa eller skriva. Låt oss komma ihåg att i USA, Sovjetunionen, England och de skandinaviska länderna ligger denna siffra under 3 %. I Argentina, ett rikare land än Bolivia, är 13,6 % av befolkningen analfabeter; 8,8 % av alla stadsbor och 23,2 % av jordbruksbefolkningen kan inte läsa och skriva.

1958 kom det upp en kvinna till Karolinska sjukhusets gynekologiklinik i Stockholm och bad om hjälp, dock utan att fästa några större förhoppningar vid sitt »fall». Kvinnan var steril och hade trots sin relativa ungdom inte haft någon menstruation på sex år. Tack vare en ny behandling med hypofyshormon är hon i dag mor till välskapta tvillingar. Hon var den första i sitt slag i världen som behandlades enligt denna metod och det unika fallet väckte omfattande uppmärksamhet.

I oktober får hon en medsyster, som tidigare varit steril av samma orsak och fått samma behandling, och som nu väntar sitt första barn.

Vetenskapen har steg för steg skaffat sig kunskap om den oändligt fin-

centerna C. A. Gemzell, E. Diczfalusy och K. G. Tillinger på Karolinska sjukhuset i Stockholm.

Docent Gemzell berättar att man nu har möjlighet att häva en viss typ av sterilitet, sedan man lyckats framställa och kliniskt använda ett follikelstimulerande hormon — FSH — från människans hypofys. Folliklarna är blåslänkande bildningar på äggstocken, ur vilka äggen utvecklas till full mognad.

En av anledningarna till utebliven befruktning är att en del kvinnor saknar ägglossning. Kvinnan ifråga kan vara född med defekta äggstockar som saknar ägg, och i så fall står

vetenskapen maktlös. Beror den uteblivna ägglossningen återigen på att äggstockarna inte får stimulans från hypofysen, det hormonbalansreglerande organet i hjärnan, kan vetenskapen numera hjälpa. Patienten får FSH i små doser under minst sex dagar eller eventuellt en stor engångsdos.

FSH framkallar en mognad av follikeln och av ägget i denna. Därmed är man dock inte framme vid ägglossningen. För att denna skall äga rum måste ytterligare ett hormon tillföras, nämligen det luteiniserande hormonet. Detta hormon framkallar själva ägglossningen och stimulerar därefter den för äggets vidare öden viktiga »gula kroppen». Även detta hormon bildas i hypofysen, men man har ännu ej lyckats isolera det i tillräckliga mängder för kliniskt bruk. Man måste därför tillgripa en omväg. Ett annat hormon med likartad verkan kan nämligen isoleras ur urin från gravida kvinnor hos vilka det bildas i livmoderkakan. Detta hormon har fått namnet choriongonadotropin och betecknas med bokstäverna HCG.

När behandlingen med HCG påbörjats dröjer det inte mer än högst ett dygn förrän ägglossningen är ett faktum. Genom hormonanalyser, samt genom studium av förändringar i livmoderslemhinnan och vaginalslemmet kan denna tidpunkt fastställas. Ett samlag vid denna tidpunkt **kan** bli befruktande. Av de ungefär ett halvt dussin fall som tagits under behandling har två lyckats, dvs. kvinnorna har blivit gravida.

STÖRRE ERFARENHET BEHÖVS

Ännu har man inte klarhet över hur stora doser olika kvinnor bör ges. Kvinnorna reagerar mycket olika, och därför behövs det både olika stora doser och skiftande kombinationer av hormoner för att framkalla ägglossning. I detta fall som i så många andra måste man lära av erfarenheten.

Ännu så länge kan det av rent praktiska skäl inte heller bli tal om alltför många behandlingar av detta slag. Man har helt enkelt inte tillräckligt med FSH. Det framställs, som vi redan nämnt, ur människohypofysen och tillgången på dessa organ är naturligtvis mycket begränsad. Man kan få delar av hypofys vid operativa ingrepp och man kan

avlägsna hela organet från avlidna patienter. Det kan givetvis inte bli tal om några större mängder av denna råvara och inte heller av de preparat som man genom invecklade fysiska och kemiska metoder får fram av den. En hypofysbank i stil med den ögonbank som man åtminstone planerar för ögonskadade är kanske en framkomlig väg, men man hoppas också kunna framställa FSH ur motsvarande djurhormon. I så fall räknar man med att utgå från djurhypofyser och genom vissa behandlingsmetoder förändra motsvarande hormon så att det blir verksamt även på människor. Det kan i detta sammanhang nämnas att apans hypofyshormon visat påfallande likhet med människans, måhända ett nytt bevis för den nära släktskap som Darwin var övertygad om.

INTERNATIONELL UPPSKATTNING

I juni månad i år hölls en internationell nativitetskongress i Haag, varvid den framstående amerikanske hormonforskaren dr Warren Nelson som är medicinsk ledare av Population Council, dvs. befolkningsrådet vid Rockefellerinstitutet i New York, med största respekt talade om de insatser som gjorts av de tre docenter-

na vid Karolinska sjukhusets kvin-noklinik och framhöll att även sådan forskning som syftar till att häva sterilitet har den största betydelse i arbetet på att få fram en lämplig hormonell metod för födelsekontroll. Detta mål kan, sade han, endast nås genom ökad kunskap om det normala förloppet vid människans fortplantning och mycket avancerade undersökningar på detta område utförs i Stockholm.

LJUSARE PERSPEKTIV

Båda de kvinnor som tack vare behandlingen på Karolinska sjukhuset blivit gravida hade uppgivit hoppet om att få barn. Så mycket större var naturligtvis deras glädje när de blev gravida — båda blev det förresten efter en andra behandling, sedan den första ägglossningen inte gett önskat resultat. Båda var i 30-årsåldern, vilket inte alls är någon hög ålder för en barnaföderska, även om förstföderskor i de allra flesta fall är betydligt mycket yngre. Det inträffade måste innebära en stråle av hopp för många kvinnor som intet högre önskar än ett eget barn, men som på grund av utebliven ägglossning hittills inte kunnat få vad de kanske helst av allt önskar — ett barn!

Ross

Skickliga händer

Det är bara händerna vi ser här och deras verk. Händerna tillhör en 61-årig rumänska av ungersk härkomst, Emilia Borna, som har invigt generationer av unga flickor i de finaste arter av handarbete: gobelinbroderier, spetsknyppning, målning på siden och sammet och frivolitetarbeten. Så mycken skönhet, och är inte bilden härovan ett stycke oförgätlig skönhet: de grova arbetshänderna och det utsökta arbetsresultatet...

Vilma Rudolph, som erövrade tre guldmedaljeer i Rom, på promenad i olympiabyn samman med den italienske guldmedaljören i 200-metersloppet Livio Berruti.

De sovjetiska gymnastikflickorna vid OS i Rom. Fr. v. Polina Astachova, Lidia Ivanova, Tamara Manina, Larissa Latynina, Sofja Muratova och Tamara Luchina.

I strålkastarljuset sommaren 1960

Elden har slocknat, spelen är förbi. Den eviga staden presenterar sig åter i vardagsdräkt för turisterna. Samtalen rör sig om Kongo, om Lumumba och Kasavubu, om stora och små bekymmer och om de olympiska spelen som nu är en saga blott...

Genom sina prestationer tryckte en gång, *Nurmi*, *Jesse Owens* och *Emil Zatopek* sin stämpel på de olympiska spelen. Denna gången är det kvinnonamn, kvinnors prestationer, kvinnopersonligheter man främst talar om när man sammanfattar resultat: om den långbenta rumänskan *Yolanda Balas*, som började höjdhoppn när de andra redan slutat; om de graciösa, storartade sovjetiska gymnastikflickorna och framför allt om *Vilma Rudolph*. Om denna 20-åriga mulattiska från USA:s sydstater, vars obeskrivligt sköna löpstil var en sann fröjd för ögat och som med sina tre guldmedaljer tog alla med storm.

När hon en smula blyg och förlägen stod på segerballen tummade och vred hon på den vita stråhatten i händerna. Här upplevde hon en annan, en ny värld. Till hennes ära tonade den amerikanska national-

hymnen, alla i Stadion reste sig och en högtidlig stillhet lägrade sig över den väldiga ovalen i betong. Långsamt avlöste den ena tåren den andra och föll nerför hennes mörka kinder. Vart gick hennes tankar i dessa minuter av högsta triumf? Till hennes älskade i Clarksville, till hennes mor som ständigt är i farten för att mätta Vilmas 17 syskon? Eller gick tankarna till barndomsåren när hon dagligen måste bäras till sjukhuset därför att hon drabbats av barnförlamning och inte kunde gå? Eller tänkte Vilma på colleget i Tennessee...? Kanske på varför hon därhemma bara får stiga på vagn nr 2 på spårvagnen, den vagn som är bestämd för de färgade...? Varför hon så ofta måste utstå förolämpningar och kränkningar bara därför att hennes hud är mörk? Varför kan det inte därhemma vara som här, där alla bor gemensamt, åter tillsammans och kan gå vart de vill utan att bli bortmötade?

Där inga svarta tavlor vägrar dem tillträde, inte i butiken och inte i skolan.

De sista tonerna har förklingat och

Ryskan Elvira Osolina, som tog guld i spjut på det nya olympiska rekordet 55.98 meter.

med dem tankarna. Det högtidliga ögonblicket är förbi. Ännu en gång jublar åskådarna mot henne. Så sätter de sig ner igen medan Vilma Rudolph springer mot utgången.

Spelen i Rom är slut. Livet i Tennessee går vidare.

R. N.

KRAV PÅ ekonomisk trygghet FÖR ENSAMMA MÖDRAR

På vårkanten uppvaktade SKV statsrådet Ulla Lindström och framlade i ett program om åtta punkter förslag till åtgärder för att förbättra de ensamstående mödrarnas ofta mycket svåra situation. Att svårigheterna i 99 fall av 100 ligger på det ekonomiska planet har bekräftats av alla de ensamstående mödrar förbundet kommit i kontakt med och vad var då naturligare än att förslagen fick en sådan utformning att de först och främst siktade till en förbättring av en-förälderfamiljens ekonomiska villkor.

Grundtrygghet efter norskt mönster

Som en av de stora frågorna i sammanhanget förde förbundet fram tanken på skapandet av en ekonomisk grundtrygghet för alla ensamstående mödrar. Modellen hade hämtats från Norge där det sedan flera år finns en kommunal hjälpform, en slags mödralön, och som i Oslo kan uppgå till 463 kronor per månad för ensam mor med ett barn under 15 år. En sådan hjälp skulle i många fall kunna hålla den värsta nöden från dörren. En skyndsamt utredning om en statlig motsvarighet till norska »morstrygden» var vad förbundet föreslog.

De skattelindrande åtgärder som värriksdagen hade beslutat om och som bland annat gick ut på att ensam mor skulle tillgodoräknas två ortsavdrag vid beskattningen hälsades med tillfredsställelse. Men samtidigt framfördes kravet om att dessa förmåner borde utsträckas till att gälla fram till den dag då yngsta barnet fyller 18 år i stället för nu gällande 16. I och med barnets 16-årsdag inträder oftast en stark försämring av en-förälderfamiljens ekonomi. Det allmänna barnbidraget upphör, likaså det särskilda barnbidraget, bidragsförskottet och rätten till högre ortsavdrag. Men moderns ansvar för den unga människan upphör inte och i regel är det ju så att kostnaderna

för barnen stegras just i den här åldern. I de fall barnen inte har egna inkomster utan är i färd med att skaffa sig yrkesutbildning är en höjning av åldersgränsen för de särskilda barnbidragen, bidragsförskottet och det högre ortsavdraget särskilt angelägen.

Ofta slits familjen mellan å ena sidan behovet av ökade inkomster och å andra sidan önskan att ge barnen en rejäl utbildning som en god grund att bygga vidare på. Många gånger blir det så att de stora kostnaderna för utbildningen och det omedelbara behovet av ökade kontantinkomster blir de faktorer som får fälla avgörandet. Här ligger ett faktiskt handikap för barnen i en-förälderfamiljen, som har svårare än andra familjer att bekosta barnens fortsatta utbildning. Detta handikap skulle delvis kunna undanröjas genom förverkligandet av SKV:s förslag om ett extra studiebidrag.

Varför inte förvärvsavdrag?

Till de skattelindrande åtgärder som riksdagen redan beslutat om fogade förbundet ytterligare ett förslag om att ensamstående mor skulle få tillgodoräkna sig det förvärvsavdrag som gift förvärvsarbetande kvinna får om hon har barn i barnbidragsåldern. Förvärvsavdraget kom ursprungligen till med den motiveringen att det skulle kompensera de merutgifter för barnen som uppstår då modern har arbete utanför hemmet. Vad vore då naturligare än att också de ensamstående mödrarna finge denna förmån vid beskattningen? Därigenom skulle större jämlikhet i skattehänseende mellan de s. k. fullständiga och ofullständiga familjerna uppnås.

Hjälp vid barns sjukdom

En fråga som ofta diskuterats i vår tidnings spalter är den ensamstående moderns ständiga ängslan för att

barnen ska bli sjuka. Barnens sjukdom betyder ofelbart ett avbräck i familjens ekonomi. Den ensamstående moderns situation tillåter inte förlusten av en dagsförtjänst men hon kan heller inte lämna ett febersjukt barn ensamt hemma i flera timmar.

Förbundet pekade på två utvägar. Dels att modern vid barnens sjukdom skulle erhålla en ersättning som motsvarar hennes egen sjukpenning då hon tvingas stanna hemma från arbetet och dels en utbyggnad av den barnvaktsservice som börjat praktiserar bl. a. i Stockholm.

Ytterligare ett par frågor ställdes, frågor som inte har direkt anknytning till en-förälderfamiljens ekonomiska standard, men som därför inte är mindre viktiga. Det gäller för det första nödvändigheten av att det skapas ett större föräldraansvar hos den part som inte har vårdnaden om barnen. En propaganda i den riktningen skulle måhända kunna leda till en minskning av antalet skilsmässor och färre icke önskade utomäktenskapliga födselar. För det andra skulle det behövas en upplysningskampanj för att åstadkomma en förändring i de traditionella värderingar och det betraktelsesätt som möter den ensamstående modern och hennes barn. Familjen med en förälder måste av samhället behandlas som en lika god och värdefull enhet som familjen där både mor och far finns.

Ulla Lindström sade sig vara överens om det mesta av det som skisserats i SKV:s punkter och lyssnade med stort intresse till de skilda synpunkter som delegationens medlemmar bidrog med utöver vad som redan fästs på papper. Skrivelsen skulle omedelbart överlämnas till socialpolitiska kommittén som just var sysselsatt med problem av det här slaget.

B. J.

Kikhostans upptakt liknar en vanlig »förkylning»

Under den första veckan skiljer sig inte kikhostan från en vanlig förkylning och de flesta mammor tror väl också att barnet drabbats av en helt vanlig snuva med hosta. Väsentligare är dock att kikhostan smittar redan under detta stadium genom s. k. droppinfektion! (Genom de små spottdroppar som det sjuka barnet hostar fram.) Inkubationstiden varierar från några få dagar till fjorton dagar och då visar sig de första verkliga kikhostetecknen: snuva, hostanfall särskilt nattetid, feber och »kikningen».

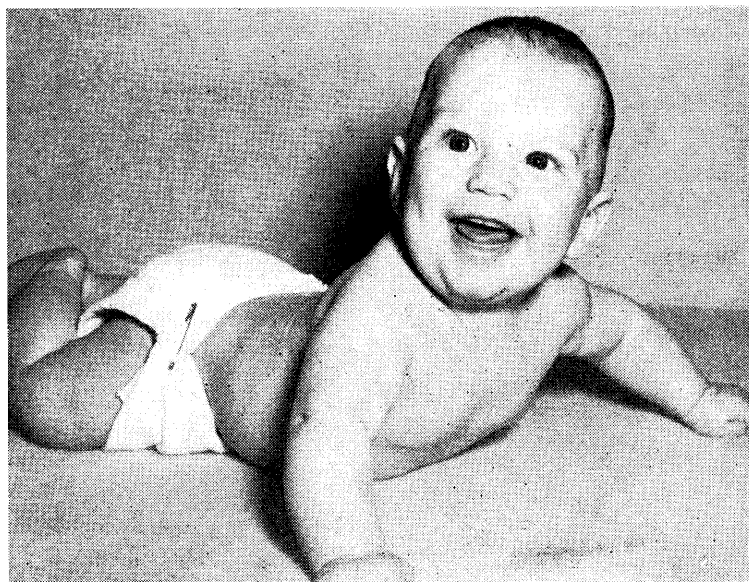
Kikningen tillgår så — även om de flesta känner till den så skadar det knappast att ge en beskrivning — att barnet sätter sig upp i bädden och hostar en snabb serie stötar som är så täta att de inte medger andning. När luften är »slut» följer den långa, djupa inandningen och det »kiknande» ljud varav sjukdomen fått sitt namn. Vanligen får barnet ett eller två dylika anfall varefter det brukar kunna somna in.

Kikhostan ger mor i huset åtskilligt med bekymmer. Särskilt när det gäller maten. När barnet ska äta så utlöses ofelbart ett kikningsanfall som medför kräkning. Inte sällan blir resultatet det att barnet får dåligt med näring och kommer in i ett svaghetstillstånd. Ett knep som, om man har tur, kan lyckas är att dela upp måltiden i två hälfter. Låta den första matningen utlösa anfallet och sedan när barnet åter fått ro, ge resterande. Ofta kan barnet då få behålla den större delen av maten och slipper att bli undernärt. Ett be-

grepp om kikhostans smittofarlighet jämförd med andra barnsjukdomar kan nedanstående lilla tabell i sammandrag ge.

Som framgår av tabellen (där polio, röda hund, vattkoppor och påsjsjuka ej medtagits av utrymmesskäl och med den synpunkten att de tre

Forts. å sid. 17

Också en sån här liten krabat kan drabbas av kikhostan och då är det verkligen besvärligt.

Nonchalera inte kikhostans smittofarlighet

Den mamma finns väl inte, som ej själv efter några dagars förlopp, kan ställa diagnosen »kikhosta» på sin krasslige telning. Och så långt är allt gott och väl. Men alltför många mödrar saknar elementär kännedom om kikhostans förlopp och smittofarlighet. Den kan angripa även nyfödda barn! Och i dagens samhälle med tätorter sprids den onödigt genom nonchalans och ovetande.

Sjukdom	Smittor. barn och vuxna	Smittor. spädbarn	Ink.-tid	Avst. från skola	Syskons avst. fr. skola	Vaccination
SCARLATINA	måttlig	ovanl. fr. 6 månader	2—8 dgr	1 vecka efter ut- skrivning	ingen om de haft s. annars 8 dagar	ingen
MÄSSLING	m. stor	ingen fr. 6 mån. om moder haft m.	8—14 dgr	2 veckor	ingen om de haft m. annars 2 veckor	kortv. serumskydd
DIFTERI	måttlig	måttlig	2—14 dgr	till utskr. fr. Epidemi	efter bakt.- logiska prov	gott ympnings- skydd
KIKHOSTA	stor	mycket stor	2—14 dgr	minst 6 veckor	ingen om de haft k. annars omedelbart v. snuva o. hosta	gott ympnings- skydd

Att dom inte skäms!

Kanske är mordet på den kvinnliga taxiföraren uppkärlat när detta läses. I dag, den 4 oktober, är det i varje fall inte det.

Framför mig ligger dagens nummer av Stockholms-Tidningen. På första sidan en bild över fyra spalter med texten: »Bakom gallerfönstret i Huddinge polishus skymtar den anhållne Røxtuna-rymmaren». (19-

åringen som gårdagens aftontidningar i tråstilar basunerade ut som misstänkt på taximordet.) Bilden publicerades naturligtvis för att ingen i pojkens och hans familjs bekantskapskrets ska sväva i tvivelsmål om vilken 19-åring det är fråga om.

Bredvid bilden läser jag att »mordpolisen knyter inte speciellt stora förhoppningar till 19-åringen», vilket väl får tydas så att man inte tror att det är han som begått mordet. Han har inga skor som passar till fotavtrycken på mordplatsen och att han ljuger och slingrar sig beträffande sina förehavanden mordnatten tror polisen beror på att han är anstaltsrymmare, har begått stölder och inte vill uppge namnen på dem som hållit honom dold under tiden sedan rymningen.

Vidare läser jag att polisen håller på att fingranska den mördades levnadsförhållanden och bekantskapskrets. I pressen har det skymtat att kanske hon rentav kände sin bane-man. Så upplyftande för maken och föräldrarna, dessa misstankar.

Man upphör aldrig att förvåna sig över den svenska pressen. Och polisen. Är det kanske rentav den senares skyldighet att ge informationer till pressen som fördomsfria journalister sedan kan spinna vidare på? Är en pojke som begått stölder alldeles rättslös? I Stockholms-Tidningen läser jag att hans föräldrar är förtvivlade och chockade. Det kan man innerligt väl förstå, men det man inte begriper är varför det ska strös salt i såren.

Bilden i tidningen framför mej är en oanständighet, en hjärtlöshet som kan reta galla på en.

Elisabet

*

Linjer som gör oss längre

Linjer som gör oss längre — oss som är lite korta och runda — visar KF:s »Vår mönstertidning» bland mycket annat i sitt höstnummer.

2213 visar trivsamma klänningar i skjortblusmodell. Kjolen är sexvådig, klänningen helknäppt och garnerad med en dubbelvikt snedslå. 2214 är två eleganta och klädsamma mellanklänningar, som med sina långsgående linjer verkligen slankar figuren. 3077 slutligen är en modern kraglös vardags- eller mellanklänning. Samtliga mönster finns i storlekarna 44 och 48 och ni kan rekvidrera dem från Kooperativa Förbundet, avd. 137, Stockholm 15. Det innehållsrika höst- och vinternumret av »Vår mönstertidning» finns att köpa i kioskerna.

När detta nr går i press är mordgåtan fortfarande olöst. Men 19-åringen som fick skylta i pressen som presumtiv mördare är sedan mer än en vecka fritagen från alla misstankar att ha haft något med mordet att göra. Varken fotavtrycken eller blodfläckarna stämde. Men tidningarna hade haft stoff för några dagar. Med polisens hjälp...

Red.

Det s. k. Kvibergshuset, Nordeuropas största boningshus. Exteriören ser trist ut, men artikelförfattarinnan hävdar att huset är bekvämt och trivsamt inuti. Och det är naturligtvis för dem som bor där det väsentliga.

bild vid varje knapp på ett djur eller frukt, för det lär vara lättare att komma ihåg för de små att de bor vid äpplet i stället för tredje våningen.

Vad man däremot förvånar sig över är att det placerats så många unga barnfamiljer i de översta våningarna. Upp och ned kan barnen lätt komma även om det kanske händer en liten olycka på vägen någon gång, men det kan ta en stund för mamman, om hon genom fönstret ser att hennes lille fyra-åring inte finns på den trafiksäkra sidan av huset, att komma ned och undersöka var den lille finns. Vi har nämligen en sida (den man går in i uppgångarna från) som ej är tillåten för trafik. På andra sidan finns parkeringsplatser och plats för avlastning av varor till affärerna; allt-

Med lägenhet i

NORRA EUROPAS STÖRSTA BONINGSHUS

Rubriken låter kanske lite konstig. Men som de flesta väl vid det här laget vet genom press och TV finns faktiskt detta hus här i Sverige, närmare bestämt i stadsdelen Kviberg i Göteborg. När man talar om att man bor i »Kvibergshuset» är det roligt att se hur olika människor reagerar. En del får något hänfört i blicken och utbrister: »Kära nån då, har du flyttat dit? Där är väl underbart att bo, jag var på utställningen förstår du. Oh, vad tjusiga lägenheterna var, stora och välplanerade, så du jättetrivs väl där förstår jag!» Från andra kommer det: »Men lilla du, hur kan ni klara av den skyhöga hyran? — månaden går ju så fort.»

Då brukar jag svara att jag har månadslön och att lönechecken kommer samma dag som hyresinbetalningen. Sedan försöker jag, vis av tidigare erfarenheter, skämtsamt kasta fram: och så har vi ingen bil som du vet och tänker inte köpa någon heller! Men den ironiska glimten i ögat brukar sällan utebli. Alla måste väl innerst inne vilja ha bil.

Jo, visst är hyran hög men när vi ställdes inför valet att antingen ta denna stora lägenhet — som vi

egentligen mycket väl behöver vad utrymmet beträffar — eller att bo kvar i en fastighet där både värd och vicevärd är upprörande barnfientliga, och där man känner sig påpassad varje gång man går utanför dörren, så frågade vi oss om det inte var bäst att flytta innan nerverna blir angripna. Det är ju inte mest oss vuxna det gäller, utan framför allt våra barn.

Andra argument man möter är att »där myllrar ju av ungar, hur i allsindar kan du bo där? Och så dessa hissar som krånglar jämt och inga trappor finns där.»

Var folk har fått det ifrån att det inte skulle finnas trappor har jag inte lyckats lista ut ännu. Naturligtvis finns det trappor. Inte några breda entrétrappor men lika användbara som sådana. Hissarna krånglar ibland, det är sant, men det tror jag beror på att huset är så nytt, barnen har inte tröttnat på att leka med dem ännu. Det är nämligen två hissar i varje uppgång, en snabbhiss och en »barnvänlig» transporthiss. I den senare sitter våningsknapparna horisontalt för att barnen lättare skall nå dem. Sedan är det en

så mycket trafik som kan bli farlig för de små.

Något lite om lägenheterna kanske jag skulle skriva. De är trivsamma. Men det är klart att eftersom man inte själv har gjort ritningarna finns det ett och annat som efter mina begrepp kunde varit bättre. Badrummet t. ex. tyckte jag var otrivsamt för att det saknar fönster. Men nu har jag kommit underfund med att jag hade fel. Den fläkt som finns där fungerar bättre än ett fönster, det kommer visserligen frisk luft in genom fönstret, men den dåliga luften sugas inte ut lika effektivt som genom fläkten, den vill i stället gärna smita in i hallen. Sovrummen är ordentligt tilltagna, man har inte den känsla som vi hade i den förra lägenheten, att väggarna liksom trycker ned en i sängen där man ligger. Det är luft och svängrum mellan möblerna i alla rum. Har man då som vi tidigare haft kök med matrum (vilket kök inom parentes sagt var en förolämpning mot en husmor) och får detta underbara kök att arbeta i, då är man allt i sin drömvåning.

May

Kontoret låg på nedre botten. På skylten stod med svarta bokstäver: »Advokat dr. Storti». Lina vek ner kappkragen som hon slagit upp över öronen för att det blåste så hårt, glättade till håret och öppnade dörren.

I förrummet fanns knappast några möbler men Lina kände sig som om hon svepts i en mjuk päls, så behagligt varmt var det därinne. Och det luktade friskt av nybonat golv.

»Varmed kan jag stå till tjänst?» frågade en ung man som med ett älskvärt leende kom ut genom en dörr.

»Jag annonserade... Och så ringde dr Storti upp...»

»På det sättet. Vad heter ni?»

»Lina Mazzola.»

»Var så god och sitt ner i mitt rum. Chefen är just nu upptagen, men om en kvart kan han säkert ta emot er.»

Han lät henne gå före in i sitt arbetsrum, där skåp och hyllor kläd-

na... Mazzola, om jag inte tar fel. Lina Mazzola. Sitt ner för alldel.»

Han var en solid man, såg ut att vara i 45-årsåldern, lätt grånad och med ett strålende leende. Ur fickan halade han fram ett cigarrrettui, bjöd henne artigt en cigarrätt och fortsatte:

»Jag läste er annons. Egentligen skulle jag föredragit en maskinskrivska med erfarenhet, men er öppenhet gjorde intryck på mej: ni skrev ju att ni ännu aldrig hade haft någon anställning. Flickan är ärlig, tänkte jag, henne vill jag hjälpa.»

Lina blev rörd och ville svara: »Jag...» men advokaten avbröt henne med en häftig rörelse:

»För all del, inga stora ord, det kan jag inte fördrå. Enkelt och klart, utan alla krusiduller, det är så jag vill ha det.»

»Jag skriver ganska snabbt», försäkrade Lina för att åtminstone på något sätt tacka honom för hans godhet.

Kylig vind

de väggarna, visade på en mjuk fåtölj och föreställde sig:

»Michele Rovi, kontorschef.»

Han sade det mycket formellt, med en viss skärpa i tonen. Lina satte sig ner. Efter en stund frågade hon hövligt:

»Är det bra här?»

»Det beror helt och hållet på vad ni menar med bra.»

Tonen var retilig, där fanns till och med en underton av ringaktning. Lina log i ett försök att vinna hans förtroende.

»Ser ni, jag behöver ju så lite... Det är så viktigt för mej att få en plats så jag vågar inte ha för stora anspråk.»

»Nå, då kommer ni att tycka det är riktigt bra här,» svarade kontorschefen utan att lyfta blicken från sina papper.

Lina teg modstulet och lät blicken glida över hyllorna. Hur många tusen tvistigheter, bedrägerier, förhoppningar och besvikelser... Det fanns tydligen fullt upp att göra på det här kontoret.

På skrivbordet blinkade en grön lampa till.

»Chefen är ledig», sade kontorschefen, reste på sig och visade henne dörren till chefs rum. Där kom redan advokaten henne till mötes med ett förbindligt leende.

»Var så god och sitt ner, signori-

»Så mycket bättre för er. För övrigt dikterar jag inte direkt för skrivmaskin utan tar upp det på tonband, så ni kan i lugn och ro skriva av. Dessutom måste ni ta avskrifter av åtskilliga handlingar. Var det något mera? Javisst, er arbetstid: från åtta till tolv och från fyra till åtta. Överens?»

Lina nickade, glädjen tog nästan andan från henne. Dag efter dag, vecka efter vecka hade hon genomströvat staden, sprungit trappa upp och trappa ner, gått från dörr till dörr, från kontor till kontor för att finna ett arbete. Hon var färdig att ta vilket som helst. »Maskinskrivska? Behöver ingen», var det stereotypa svaret. Och så blev det att börja sökandet på nytt, till fots, utan pengar. Då och då en kopp kaffe och en cigarrätt, det var allt hon kunde kosta på sig. Ett par gånger hade hon blivit stående vid kajen, sett ner i den gulaktiga Tibern, försjunkit i dystra tankar. En kväll när hon var på väg hem blev hon förtvivlad stående och betraktade de kvinnor som ensamma strök upp och ner längs trottoaren. Hon försökte få en plats som hembitråde men också där fick hon beskedet att man inte behövde henne. Lördag morgon hade hon beslutat använda sina sista femhundra lire till en annons, och på söndagsmorgonen kal-

lade husvärden henne till telefonen. Och nu, måndag morgon klockan nio, var allt redan klart!

»Det var något mera jag ville säga... Förlåt, vad jag är tanklös! Er lön: tiotusen lire i veckan. Är det bra så?»

Tio gånger fyra är fyrtio.

»Tack», viskade Lina.

Advokaten log mot henne:

»Vänta ni, vi kommer säkert att trivas ihop. Varför är ni så blyg? Kan ni börja genast? Ert bord står där, rakt innanför dörren. Papperen som ligger där behöver jag i morgon bittida. Alltså, var så god. Och nu säger jag adjö, jag kommer inte hit mera i dag. Om ni behöver något så fråga Michele; hans ton är en smula kärv men annars är han inte så dum.»

Han räckte henne handen, tog sin rock ur skåpet och gick.

Den unga flickan blev ensam i rummet. Hon gick fram till fönstret, drog tillbaka gardinen och såg ut på gatan, där folk hastigt skyndade förbi för att söka skydd för den

Novell av LORENZO VAUNI

isande vinden. Lina log ett lyckligt leende: nu hade hon det varmt och behövde inte göra sig några bekymmer för pengar. Det knackade på dörren från kontorschefens rum.

»Stig in!»

På tröskeln stod Michele Rovi med samma orubbligt skeptiska ansiktsuttryck.

»Kom ni överens med chefen?»

»Ja, jag får börja genast.»

»Jag går ner i mjölkbaren för en stund. Om någon skulle komma under tiden så be honom vänta.»

Han går ner i baren och frågar inte mej om jag vill följa med. Antagligen har han något emot mej, tänkte hon bedrövad, men svarade lugnt:

»Ni kan vara alldeles lugn.» Och tillade: »Ursäkta, men varför knackade ni innan ni gick in?»

»Jag ville vara säker på att ni var påklädd», svarade Rovi likgiltigt. Lina blev likblek, andan stockades i halsen på henne. Så lyfte hon armen och slog honom med all kraft rätt i ansiktet. Rovi svängde runt om på klacken och gick utan ett ord sin väg.

Nästa morgon berömde advokaten sin nya sekreterare när han redan fann de omsorgsfullt utförda avskrifterna på sitt bord. Så såg han på henne med det leende som aldrig vek från hans läppar.

»Jag tycker ni är en smula blek, Lina. Jag får väl kalla er Lina rätt och slätt, inte sant? Då blir det inte så omständligt.»

Hon nickade instämmande och sade, som om hon ville urskulda sej:

»Ja, jag känner mej inte riktigt bra.»

Storti gick närmare och såg henne forskande in i ansiktet:

»Menar ni verkligen det? Ta er i akt, jag låter inte lura mej. Vad åt ni i går kväll? Och har ni ätit frukost i dag?»

Lina blev röd och vände sej bort. Hon ville inte tillstå att hon helt enkelt inte hade några pengar. Storti skrattade:

»Varför är ni så förlägen? Ni har ju inte stulit något!»

Han tog upp sin plånbok, halade fram en femtusenliresedel och sträckte den till Lina:

»Ta den här och för all del inga tacksamhetsutgjutelser! Det är ett förskott, om lördag ger jag er bara femtusen och vi är kvitt. Nu till arbetet och upp med huvudet!»

Och därvid klappade han henne uppmuntrande på kinden.

Lina gick tillbaka till sitt rum och slog sej ner vid skrivmaskinen. Men hon såg inget, så beslöjad var blicken av förlägenhet och glädje. Hon torkade tårarna ur ögonen och började klappa löst på skrivmaskinen som hon var van. Det var verkligen mycket att göra och hon hade ingen tid att förlora. Men timmarna flög i väg. När middagstimmen kom

kastade hon en glad blick på sin handväska: äntligen hade hon pengar till mat.

Hon reste på sej och gick fram och tillbaka och sträckte på lemmarna: det smärtade i korsryggen och fingrarna kändes stela. Hon knackade på Rovis dörr för att se efter om han redan gått. Men han svarade:

»Stig in!»

Det var emellertid inte så enkelt eftersom dörren var låst. Rovi öppnade den genast och när han fick se Lina sade han oförmedlat:

»Ursäkta min oförskämdhet i går!»

Lina visste inte vad hon skulle svara. När pausen blev pinsam också för honom bröt han den:

»Ska ni inte gå hem?»

»Nej, jag går bara och får lite mat.»

»Adjö då.»

Vad är det egentligen med honom? funderade Lina när hon blev ensam. Egentligen gör han inte intryck av att vara så ohövlig som han faktiskt är mot mej.

När hon gick till kontoret följande morgon köpte hon en liten bukett av årets första violer. Rovi rörde inte en min när han såg dem, men Storti log:

»Så förtjusande, ni bär våren med er till oss... Men ni måste passa upp bättre, i går skrev ni ett par fel och det tycker jag inte om.»

Lina rodnade. Advokaten hade rätt: det fick inte finnas skäl till anmärkningar mot ens arbete. Nu beundrade hon honom: vilken handlingskraftig, självsäker, karaktärsstark och uppriktig man! Kanske var det därför hans kontorschef verkade så osympatisk. Rovi var avundsjuk på sin chef: Rovi är ännu ingenting, en nybörjare! Men slutligen är ju alla en smula avundsjuka. Hur ofta hade hon inte själv avundats jämnåriga flickor som hade en bra plats, inte behövde ängslas för middagsmaten och alltid hade ett varmt rum som väntade dem!

Plötsligt gjorde det henne ont om Rovi. Och även han tycktes i dag vara mildare stämd mot henne.

»Rovi, ni gör ju allt arbetet här. Först nu har jag märkt det.»

»Naturligtvis, det måste ju ni veta, vem skulle kunna märka det bättre än ni?»

»Vad menar ni med det?»

»Att ni varje dag renskriver tio till tjugo kilo akter.»

»Ni överdriver.»

»Jag begriper inte var ni tar krafterna ifrån.»

»När man måste finner man alltid krafterna...»

»Det stämmer... Har ni inga anhängare, Lina?»

»Nej, jag är ensam. Och ni också?»

»Inte jag, men mina föräldrar bor i Lombardiet... Ska vi inte gå och ta en kopp kaffe tillsammans?»

»Tack, men det är så kallt i dag och jag tycker så illa om kyla att jag inte för allt i världen vill gå ut.»

Denna eftermiddag kom advokaten till kontoret i bästa lynne. Han skämtade länge med Lina och sa att han aldrig hade haft en så rar sekreterare. Någon gång måste de göra sej fria och gå ut, glömma allt slit vid skrivmaskin och arbetsbord. Därvid lade han ömt handen på hennes skuldra. Lina blev förvirrad men rörde sig inte från stället.

Torsdag förmiddag var allt lugnt som vanligt. Storti blev arg när han fann ett fel i en avskrift, sedan ursäktade han sej, strök Lina över håret och viskade att hon var mycket vacker. Michele var hela dagen mycket älskvärd mot henne och när hon på kvällen somnade in log hon och glömde att de femtusen lirena redan var förbrukade... Fredag gick allt sin lugna gång ända tills kvällen. Då kom Storti rasande från rätten, kastade en bunke handlingar på Linas bord och sa kort: »I morgon behöver jag dem!», varpå han kallade in Rovi på sitt rum. Strax därpå hörde Lina en häftig ordväxling från chefens rum.

Nästa morgon hade Michele inte en blick för Lina, som nästan hatade honom för det. I går skällde chefen ut honom och i dag låter han mej umgälla det. Till råga på allt var pengarna slut, hon kunde inte gå ut och äta, och dessutom var vädret vidrigt. Men det värsta återstod ännu.

På kvällen kallade Storti in Rovi och sa: »Ni kan gå nu!» Och Rovi gick, utan att säga adjö till Lina. När de blivit ensamma på kontoret slog sej Storti ner i soffan och uppfordrade Lina att ta plats bredvid honom. Utan att ens lyfta blicken

lade han handen på hennes knä och sade:

»Så, nu är arbetsveckan till ända och vi kan äntligen koppla av en smula. Vore det inte på tiden att du gav upp din stela attityd och blev lite vänligare mot mej?»

Lina sprang upp. Storti betraktade henne förvånad:

»Du vill kanske spela fröken Rör-mejinte?»

Lina var så ond att hon inte fick fram ett ord. I detta ögonblick ringde telefonen. Storti grep luren, tackte till den med handen och sa, vänd till sin sekreterare:

»Du kan gå för i dag, i kuvertet där ligger dina femtusen lire. Men om du vill fortsätta att arbeta här om måndag så sluta upp med ditt dumma beteende. Flickor som skriver maskin hittar jag så många jag nånsin vill, lilla dumsnut...»

Lina rev åt sig kuvertet och rusade ut ur rummet.

Det värsta var den självklarhet med vilken denne man uppträdde. Han var fullständigt lugn. Helt vårdslöst hade han sträckt ut handen som om han hade köpt henne. Han tviplade inte ett ögonblick på att hon skulle vara med på spelet: tio tusen lire i veckan! Vilket enkelt trick, denna veckolön... Om en sekreterare inte fogar sej kan man utan vidare kasta ut henne och ta sig en annan... Nu måste hon börja från början igen. Men hellre svälta ihjäl än gå över den tröskeln en gång till...

Hela söndagen funderade hon över om det inte i alla fall fanns någon utväg. På måndagsmorgonen vaknade hon upp med ångestkänslor. Därute regnade det, i rummet var det kallt. Hon kunde inte låta bli att tänka på värmen som omgav henne när hon första gången kom till kontoret, på den mjuka mattan, de bekväma fåtöljerna, lugnet och tryggheten som hon i fem dagar känt och som hon varit så lycklig över.

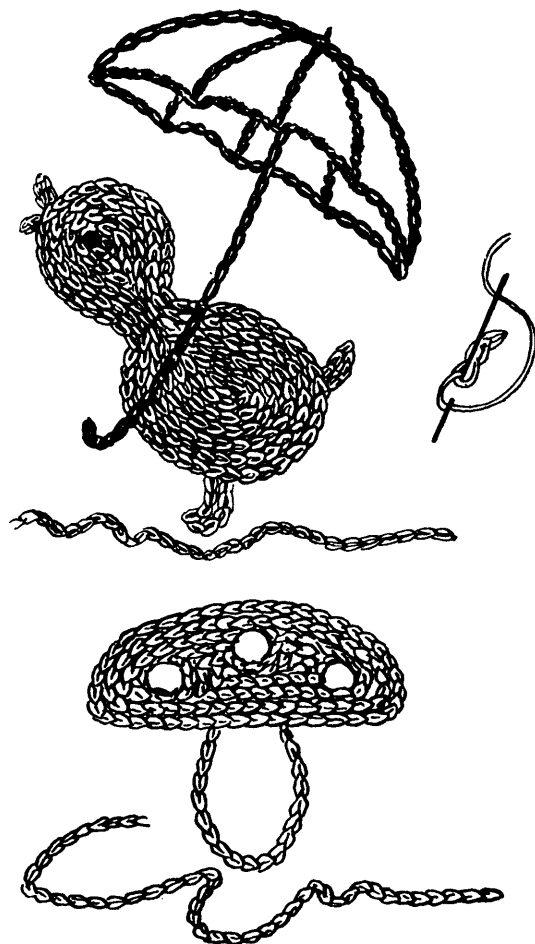
Och allt detta var förlorat. Det ville säga att hon kunde ju uppträda som om inget hänt och gå tillbaka till kontoret. I värsta fall kunde hon ju springa sin väg igen...

Michele Rovi höll på att ordna posten när Lina kom. Hon gick direkt in i Stortis rum. Michele satte sig vid sitt bord och stirrade rakt fram. Det var han som hade ringt upp kontoret på lördagen för att distrahera Storti och rädda Lina. När han sedan såg hur hon kom farande ut ur huset och springande begav sej därifrån kände han sej som segrare.

Men hon hade kommit tillbaka! Hon hade gått med på Stortis villkor och inställt sej i arbetet igen. Tio tusen i veckan, det är inte småsaker! Hon är alltså inte ett dyft bättre än de andra. Hur många av dem hade inte passerat förbi Micheles ögon genom detta kontor och mot-

Direkt från papperet

kan ni med hjälp av kalkerpapper föra över ytterkonturerna av de här mönstren på tyg. Sömnadssättet är det enklast tänkbara: kedjestygn. Det är alltså inte fråga om något tidsödande arbete om man på detta sätt vill smycka ett småbarnsplagg. Antingen det nu handlar om en liten overall, en blus, en klänning eller ett förkläde är småbarnen väldigt glada över sådana här små figurer. Kycklingen ska naturligtvis vara — ja, just kycklinggul, med näbb och ben i orange och det lustiga paraplyet i svart eller mörkt brunt. Att flugsvampens hatt ska vara röd är väl lika självklart och foten gråvit. Ni som syr »mjuka» julklappar till små vänner kanske är glada för tipset?

ståndslöst fogat sig efter Stortis vilja. Men den här hade han trott om bättre. Från första början hade han tyckt om henne och att han uppträtt så kärt mot henne berodde på att han hånat sej själv för sin dåraktiga idealism. Nu var allt klart. Kanske är det också min skuld, jag skulle genast ha rått henne att söka något annat. Men det hade väl gått likadant överallt. De förbannade pengarna!»

Michele kände sej frestad att rycka upp dörren till chefs rum. Var nu inte löjlig, rådde förnuftets röst, då flyger hon ut och du också. Och en ny plats hittar du inte så lätt. Har du inte längre nog sprungit omkring utan arbete? Ideal — det låter vackert, utan ideal är människan en lort, men är det nödvändigt får man låta idealen vara ideal och uppträda som om allt vore en likgiltigt. Ideal mättar ingen hungrig mage. En fast inkomst är säkrare!

Men där var en annan röst som inte tålde att Michele var förnuftig. Du är just en skön en! hånade den. Flickan säljer sin kropp och du ditt samvete. Ni är lika goda bägge två. Men du försöker förebrå henne, fast du inte är ett dyft bättre. Varför ska hon vara en hjältinna när inte du är någon hjälte?

... Lina stod som förstenad framför Stortis bord, men denne inte ens höjde huvudet utan fortsatte att ögna igenom morgonposten.

»Roligt att se dej, Lina. Har du haft en skön söndag?»

»För all del.»

»Du tänker alltså ta itu med arbetet igen med friska krafter?»

»Naturligtvis», svarade hon. Ett ögonblick trodde hon att han själv kände sej pinsamt berörd över det som hänt mellan dem.

»Det gläder mej!» Storti log älskvärt. Han reste sej, gick fram till henne och kysste henne med en självklarhet som om hon tillhörde honom. Lina stod som förstenad när dörren flög upp och Michele kom instörtande. Han tog flickan i handen, gav Storti en stöt för bröstet så att han förlorade balansen och föll raklång i golvet, dels av förvåning och dels för att han snavat över papperskorgen. Men Michele släpade redan den gråtande Lina mot utgången.

»Bort från det här stället, må fan hämta det! Vi ska nog hitta ett annat jobb. Tillsammans ska vi nog klara oss!»

På gatan slog den kalla vinden mot dem, men Lina kände den inte längre.

Funmi Ransome Kuti

Resoluta kvinnor

som vi kan lära av

den engelska guvernören i toppen. Under de sista åren har denne alltmör lämnat avgörandet till nigerierna själva. En viktig fråga är vem som skall avlösa honom som toppman i den federativa staten, då det i Nigeria inte tycks finnas någon självklar representant för samtliga tre riken, som fallet var i Ghana då detta blev självständigt. Som exempel på hur olika samma problem kan lösas kan man ta rösträttsfrågan. I Östnigeria är det allmän rösträtt för män och kvinnor, i Västnigeria för män och kvinnliga skattebetalare och i Nordnigeria endast för män — med vissa restriktioner. Det kanske bör tilläggas att Nordnigeria är övervägande muhammedanskt.

Under en följd av år har Storbri-

Förgäves har jag försökt samla ihop mina anteckningar till en någorlunda hyfsad bild av kvinnokonferensen i Rostock den 7–8 juli i år. Jag ger upp. Det är för mycket, för många intryck och för många väsentligheter. Men tror ni att någon har glädje av att ta del av funderingar, som tränger sej på vid sidan om...?

Vem är till exempel världens underbaraste kvinna? Inte lätt att fastslå, kanske, alla misstävlingar till trots. Men jag vet en som säkert går till finalen ur varje kvalificeringstävling där det gäller att finna »den främsta» inom vilket som helst godakvinnooegenskapsområde.

Jag träffade henne, nåja, träffade är kanske för mycket sagt, men jag hörde och såg henne just på denna kvinnokonferens, och där tog hon guld utan vidare. Vilket var bra gjort, för konkurrensen var hård.

Hennes namn är Hilde Benjamin och hon är justitieminister i Tyska Demokratiska Republiken. En klok, varm kvinna såg hon ut att vara. En människa med ett glasklart intellekt som mognat till vishet, med humor och en slags allvarlig optimism inför framtiden, en optimism som syntes grundad mera på kunskap och på öppen blick för realiteter än på teser och tro.

— Svårigheten hos oss är att vi ibland bygger stora båtar och flygplan men kanske saknar resårband, sade hon bland annat i sitt anförande. Men vi har nu gott om förnöden-

en utbildning», sa hon, »men när jag ser nån som kunde lämpa sig, försöker jag alltid att plocka in henne i vår skola. Nu har vi 27 stycken!» Hon talade en utmärkt engelska och med sin vackra hållning och färgrika dräkt drog hon allas blickar till sig. För övrigt var hon på väg till London för att söka finna avsättning för nigerisk hemslöjd. En grupp kvinnor i Abeokuta hade öppnat en liten hemslöjdsaffär för att skaffa pengar för välbefärlig hjälp åt kvinnor och barn.

*

Vi glädjas med Funmi Ransome Kuti och hennes miljoner systrar och bröder över den nyvunna friheten och de rika möjligheter den innebär.

S. F.

DET NYA AFRIKA:

Nigeria

Den 1 oktober 1960 blev Nigeria självständig medlem av Brittiska samväldet efter att sen slutet på 1800-talet ha varit brittisk koloni. Nigeria med sina 35 milj. invånare är Afrikas folkrikaste stat — en negerstat med endast c:a 20.000 vita inom sitt jättelika område. I likhet med Kongo företer det en blandning av folkslag och stammar inom i sen tid nyckfullt dragna gränser. Också vad religionen angår är det mycket splittat. En folkräkning i början på 1950-talet konstaterade, att där fanns 6,8 milj. kristna, huvudsakligen i kustdistrikten, 13,7 milj. muhammedaner, mest i norr, och 10,8 milj. anhängare av andra religioner, mest hedniska.

Ett slags uppdelning i tre olika riken, Öst-, Väst- och Nordnigeria, som tillsammans bildar en federativ stat, har ägt rum under senare år. Vart och ett av dessa 'riken', har sitt eget fritt valda parlament, som avgör inre angelägenheter, medan ärenden, som angår hela federationen avgörs av en gemensam styrelse med

tannien medvetet arbetat på att förbereda Nigeria för självständigheten. Brittiska tekniker och administratörer har samarbetat med infödda ledare, begåvad ungdom uppmuntrats att studera både hemma och utomlands. Man har därför stora grupper av infödda med god utbildning beredda att ta vid. Många britter har dessutom lovat att t. v. stanna på sina poster och brittiska regeringen kommer att ställa ett lån på 12.000 pund till den unga statens förfogande att betalas inom 20 år.

Funmi Ransome Kuti — se bilden ovan — som undertecknad träffade på en kongress i Wien 1952 — det gällde kvinnors och barns ställning i olika delar av världen — hör till pionjärerna i den nya staten. Efter studier i England blev hon lärare i en stor realskola för gossar i Abeokuta, en stad i Västnigerias kustdistrikt. När vi träffades var hon gift med skolans föreståndare. »I Nigeria har vi inte ännu kommit så långt att vi förstår att också flickor behöver

Bild från Östersjöveckans kvinnokonferens i Rostock. I tredje bänkraden, framifrån räknat, ses en del av den svenska delegationen.

heter. Kriminaliteten går tillbaka. Mindre lagbrott behandlas av arbetardomstolar. Men skadegörelser kommer att straffas hårt, även om sabotörerna idealiseras i väster. Vi måste slå vakt om vårt folks arbete.

31 procent av landets domare och åklagare är kvinnor, berättade denna specialist på domstolsväsendet i TDR.

Och naturligtvis kom fru Benjamin liksom de flesta människor i Rostock in på den bekymmersamma frågan om Västtysklands krigsberedskap. Sju av de tolv amiralerna i västtyska krigsmarinen är från hitlertiden. Det är denna västtyska armé som vill ha ledningen över Nordens stridskrafter. Därför ser vi så allvarligt på den västtyska upprustningen. Vi måste varna för att tyska aggressioner riktar sig mot alla som bor kring Östersjön.

En sak som glädde mitt gamla kvinnosakshjärta alldeles speciellt var en rapport som lämnades av en representant för kvinnoutsiktet vid Warnovarvet i Rostock. Det var en kvinna som visste att man måste lära sig behärska konsten att dra slipstenar här i livet. Kvinnorna vid hennes arbetsplats hade visserligen glatt sig åt att staten i grundlagen tillerkänner kvinnorna likaberättigande i samhället. Men de hade inte nöjt sig med att vara glada. De hade diskuterat igenom hur dessa rättigheter hos dem på bästa sätt skulle kunna föras ut från papperet och ges praktisk tillämpning. Så hade de kommit fram till att de måste slåss för sina lagliga rättigheter mot varetänkande och slentrian, och de hade funnit ett system... En plan hade utarbetats och förelagts varvsledningen. Tillsammans med denna hade man så fastslagit att dom och dom trevliga och åtråvärda posterna inom

varvet ska besättas av kvinnor. (De okvalificerade och mindre lönade jobben brukar ju kvinnor kunna få alldeles utan vidare.) Så dem var det inget problem med.) Därefter bevakar kvinnorna att beslutet inte fuskas bort.

Ett sådant uppträdande från kvinnornas sida är högst nödvändigt, skulle jag tro, på alla arbetsplatser och i alla länder, inget undantaget. Ack, att vi vore lite mindre blåöga, vi alla andra.

Jämsides med detta bevakningsarbete intresserade sig kvinnoutsiktet på Warnovarvet mycket för att sprida upplysning bland kvinnorna om möjligheten till och nyttan av fortsatt yrkesutbildning. En annan god sida av samma sak, kan man säga.

Så måste jag erkänna, att jag charmade kolossalt av en annan tyska, en medelklasskvinna, som berättade om sin egen utveckling från företagsägaredotter via företagsägare till, för närvarande, ledare av ett statskontrollerat företag. Hon tillhörde således den ofta så bittert beklagade kategorin fria företagare som alltid »dukar under för staten» när utvecklingen kräver samhälleligt ägande av produktionsmedlen.

— Men tycker ni att jag ser kuvad ut? frågade fru Funcke, som denna kvinna hette, och då måste vi ju skratta alla. För något så rart och rödlockigt men samtidigt så myndigt säkert i kvinnoväg ser man sällan på en tribun. Och av hennes livshistoria förstod vi att visst hade hon upplevt att vara kuvad. Hennes tankar hade kuvats av masspsykosen under nazitiden. Hon trodde på parollerna liksom de alla gjorde i hennes hem. Arbetslösheten avskaffades ju... Men sedan — kriget. Ett hemskt uppvaknande. En hemsk skuld som tyska folket ådragit sig. »Det är därför vi

känner ansvar för fredens bevarande.»

Hennes möjligheter att göra en insats i familjeföretaget hade kuvats därför att under hennes barndom var praktisk utbildning en omöjlighet för flickor.

Men när hennes far dog och hon tillsammans med sin man övertog företaget satte hon sig in i problemen, skaffade sig utbildning, övervann motståndet hemma och »Nu är min man och jag de bästa kolleger».

Det var dock inte lätt att driva ett företag som deras i ett krigshärjat land. (Där tillverkades olika vattenledningsgrejor, för vatten och avlopp och sånt, kunde vi förstå.) När den s. k. hantverksskatten togs bort blev det lättare en tid. Men företaget växte och en dag var uppgifterna för stora.

— Tro inte att vägen från »jag» till »vi» har varit lätt, sa fru Funcke. Men medlemskap i stadsfullmäktige och annat politiskt arbete vidgar synen, och för att möjliggöra utveckling av företaget beslöt familjen Funcke att be staten bli delägare i företaget. Ett årligt revisionsmöte är allt som krävs från statens sida. Och att arbetarna har ett ord med i laget.

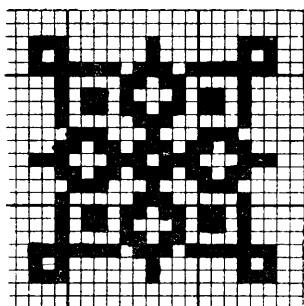
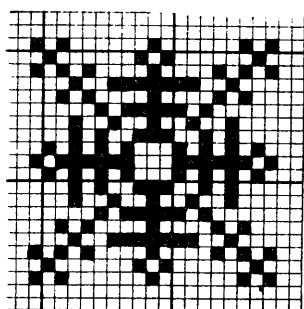
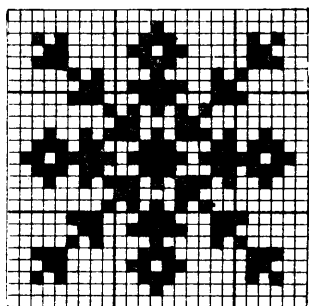
Nej, sannerligen om hon hade »dukat under» denna familjedotter från den gamla »goda» tiden. Som en förtröstansfull företagsägare såg hon ut. En som var glad åt att hennes företag går framåt och glad åt att känna kraft nog för att ta itu med de tusen och en problem hon dagligen ställs inför.

Först och främst tror jag förstås mycket på dessa vänskapsträffar över gränserna. (I det fallet ansluter jag mig helt till föregående talare. Alla talare betygade att dom tror på träffarna och det var årligt menat.) Men dessutom tror jag faktiskt att lika nyttigt som det är för oss att komma ut och se problemen på närmare håll, lika ovärderligt är det för människorna i de länder som så att säga står mitt uppe i avgörandena, att de får konfronteras med människor från utanförstående länder. Ingen maktkamp men väl människornas freds vilja kan i dag förhindra kriget. Det har visserligen sagts förr, men jag tror ändå att det är en stor sanning, att detta närmande mänskliga till människa, som är så nödvändigt för att vinna fred på jorden, ligger lättare till för kvinnorna. Inte bara för att vi står barnen nära och för att vi är mindre belastade. Utan också därför att vi står närmare de vardagliga men så väsentliga rena livsuppehållefrågorna. Endast en kvinna kunde avsluta sitt tal som konferensens »guld kvinna» gjorde med att påminna om att kriget har också en andra avigsida: hungern. Och redan nu under relativt fredliga förhållanden dör två människor varje sekund — en av hunger. Så behöver det inte vara, eftersom enligt Heine »Det växer bröd för varje människobarn och rosor och blommor och sockerärter».

Karin Wiksten

Livet börjar vid 14 år

DEN HÄR ARTIKELN, SOM VERKLIGEN TAR UPP PROBLEM SOM HAR STOR GILTIGHET OCKSÅ FÖR OSS, HAR VI HÄMTAT UR EN VÄSTTYSK TIDSKRIFT. ARTIKELFÖRFATTARENS NAMN ÄR JOACHEN ZIEMS.

Just före påsk lämnar 700.000 flickor och pojkar skolan i Tyska förbundsrepubliken. För dem börjar nu livet. Endast en tredjedel av dem kommer från högre skolor. För dessa hägrar naturligtvis att fortsätta stu-

Detta är tänkt som ett julklappstips för den som har tid att lägga ner några timmars arbete på sånt här. Det enkla korsstygnbroderiet, som placeras i tablettens ena hörn och sys i en enda färg, kräver inte mycket arbete. Det är hälsömmen som tar mest tid, men den betyder mycket för utseendet. Materialet är linne, i det här fallet vitt, men man kan ju också tänka sej någon pastellfärg mot vilken broderiet gör sej vackert i vitt eller svart . . .

dierna vid universitetet, men för många utgör kostnaderna ett oöverstigligt hinder. Inte alla har råd att betala de 300 D-mark, per månad, som fordras för universitetsstudier plus kost och logi. Begåvade ungdomar vars föräldrar tillsammans ej har högre inkomst än 450 DM kan visserligen få stipendier vilka täcker så gott som alla utgifter. Men universitetsstudier är ofta en alltför tung börda också för en familj med 600 DM i inkomst.

Den paragraf i konstitutionen som erkänner rätten till uppfostran, men inte anvisar någon möjlighet att utnyttja denna rätt, skapar hos många vakna ungdomar en känsla av hopplöshet, särskilt när de ser hur mindre begåvade kamrater, vars fäder har pengar att betala deras studier, kan fortsätta vid universitetet.

Dessa halvt intellektuella, halvt konstnärligt lagda ungdomar, som alltför tidigt hindras i sin utveckling förspiller alltför ofta sin tid i de stora städernas s. k. konstnärskvarter eller sitter utmed landsvägarna i västra Europa för att utan mål lifta genom de olika länderna.

En ännu större fara löper de unga (och de utgör majoriteten av de 700.000) som vid 14 års ålder sändes ut i de vuxnas värld, som om de vore fullvuxna själva.

Låt oss inte slösa ord på att det nu blivit modernt för skolbarn att »förtjäna» pengar till kläder eller motorcyklar med arbete inom industrin. Vissa fabriker har redan ställt in sig på att endast använda skolbarn för säsongarbete och betala dem med 65 Pfennig i timmen — åtminstone 50 % mindre än kvinnliga arbetare, fast barnen utför en vuxens arbete. Viktigare är att ansvariga myndigheter i Förbundsrepubliken inte gjort klart för sig att fjortonåringar ännu är barn och i behov av särskilt

Forts. å sid. 18

Det passar inte!

Så hönan

Aldrig i världen hade man sett ett präktigare hönshus än det vi nu ska berätta om. Huset var så stort att mer än tjugo hönor fick plats och ändå var det god plats över åt tuppen och kycklingarna.

En av hönorna hade anor som sträckte sig ända till Kina och hon kallades av alla de andra för »hennes nåd». Ingen i hela hönshuset kunde trippa över gården med sådan elegans som hon och ingen kunde heller överträffa henne i konsten att på ett nobelt sätt stå på ett ben, lägga huvudet på sned och blunda med ena ögat. Men mest var hon dock berömd för sina stora kunskaper i den viktiga läran om »vad som passar och inte passar». Hon var ett orakel i etikettsfrågor, men högst sällan vågade de andra hönorna rådfråga henne, för då gjorde hon för det mesta bara en knyck på nacken, som betydde att hon ansåg det vara under sin värdighet att meddela något av sin vishet åt vanliga simpla höns, utan alla anor och nobla instinkter.

En dag försvann »hennes nåd» och de andra hönorna undrade mycket över vart hon tagit vägen. Men tuppen han bara skrockade: »Nog vet jag! Nog vet jag!» och såg mäktiga hemlighetsfull ut. Men så en vacker morgon blev det stor uppståndelse i hönsflocken. »Hennes nåd» kom fram och hade tre stycken små pipande kycklingar med sig. Stolt och krämmande spatserade hon fram till de andra som stod med näbbarna på vid gavel av bara förvåning.

— Månnтро det är äkta kineser, det där? kacklade en höna.

— Ånej, då skulle de ha ögonen på sned, men det har de inte.

— Bara tre ungar? Jag brukar ha nio jag, sa en stor och frodig bondhöna.

— Å, fy då! inföll »hennes nåd». Den som är riktigt fin har aldrig många barn.

— Tänk vilken fin uppfostran de ska få! kacklade alla hönorna och kom överens om att hade man aldrig förr haft några mönsterkycklingar i hönsgården så skulle man väl få se dem nu.

— Kip, kip, kip, pep de små kycklingarna och sprang efter modern som letade mat åt dem. När de blev större fick de böra söka sej mat själva. »Hennes nåd» blev allt mer och mer upptagen av fröknarnas uppfostran, så hur skulle hon ha tid att tänka på att skaffa dem något i kärvan. Från tidigt på morgonen till det blev sovdags hördes hennes stämman: — Det passar sej inte, mina små söta barn, tänk på att det passar sej inte!

— Ka-ka-ka-ka, här finns präktiga maskar! kacklade de andra hönsen borta från sopbacken. Strax ville de små skynda dit men då ropade »hennes nåd»: — Å, fy då! Inte passar det för er att gå där och krafsa. Ni skulle smutsa ner era fina vita fjädrar.

— Kip-kip-kip! Vi är så hungriga! pep de små.

— Hellre får ni vara det än göra något som inte är riktigt fint, sa »hennes nåd».

En dag övade sig de andra ungdomshönsen att flyga upp och sätta sig på lagårdstaket. Efter många och långa övningar lyckades de alla göra den svåra färden.

— Kip-kip-kip! Det vill vi också lära oss! kacklade de tre hönsfrök-

narna och flaxade med vingarna men då blev »hennes nåd» riktigt ond och sa: — Det passar inte väluppfostrade kycklingar att fara och flaxa på det där viset. Man ska gå anständigt och uppträda fint om man vill ha anseende här i världen.

Och så trippade fröknarna stilla och nobelt vid mammans sida och gjorde aldrig några utflykter på egen hand. Magra och eländiga blev de alla tre, och gärna skulle de ha velat följa de andra hönsen dit där det fanns gott om mat, men se det passade inte.

En morgon vaknade endast två av de fina kycklingarna — den tredje hade svultit ihjäl. »Hennes nåd» sörjde djupt, men — sa hon — bättre det än att den hädangångna glömt sin värdighet och rotat i gödselstacken. Nu har hon åtminstone inte en fläck på sina vita fjädrar.

Och så blinkade »hennes nåd», satte huvudet på sned och skrockade till ett tag. Så förnäm hon såg ut!

Samma dag frampå kvällskvisten gick alla hönsen och pickade i en avskrädeshög bakom logen. »Hennes nåd» och hennes fröknar höll sig på avstånd från det simplare sällskapet. Plötsligt hördes ett förfärligt oväsen: en räv hade kommit smygande in mot uthusen. Alla som kunde flyga skyndade att sätta sig i säkerhet på lagårdstaket, men »hennes nåd» och fröknarna hade aldrig tränat vingarna till flykt. Och därför bet räven ihjäl dem alla tre och tog »hennes nåd» med sej i gapet när han sprang till skogs. Och när tuppen på taket såg hur det bar av med räven och hönan, så gol han:

— Se så ja! Nu är »hennes nåd» ute och åker. Gentilt ska det vara!

Kurre på balkongräcket

Den här pigga ekorren är bosatt på *Lidingö* utanför Stockholm. Precis var i skogen han bor är lite svårt att säga, men varje morgon kommer han punktligt till farbror fotografens balkong för att få mat. Precis intill balkongen står en stor tall och därifrån tar han ett elegant hopp ner till balkongen.

Men för all del — mitt inne i Stockholm finns det också ekorrar. I en park som heter *Kronobergsparken* ser man dem ofta och inte sällan händer det att någon ekorre tar sig en tur till omkringliggande gator. När en sådan liten gynnare uppenbarar sej på den starkt trafikerade *Fleminggatan* och plötsligt upptäcker att han hamnat mitt bland bussar, bilar och cyklar ser han allt en smula förskräckt ut. Men till och med de tuffa springpojkarerna på sina cyklar och mopeder bromsar in och låter honom passera fast han

inte har förstånd att hålla sej inom de gula strecken, som är avsedda för alla gångtrafikanter när de ska ta sej över en gata...

Skriv själv om djur du tycker om!

Vi har genom åren haft många roliga skildringar om djur på barnens egna sidor här i tidningen. Åtminstone tycker vi vuxna att dom har varit roliga och lärorika och vi vill gärna hoppas att ni tycker det samma. Och att ni tycker som vi: att ni själva skulle börja skriva och berätta litet om djur som ni tycker om. Många av er är kanske hundägare, andra har katter som de tycker förfärligt mycket om, andra barn har kanske sköldpaddor eller vita möss som springer runt i ett sånt där roligt »ekorrhjul» och får ungar som är så små att de får rum på en tumnagel. Och alla kan ni säkert berätta om dem. Man behöver ju förresten inte själv vara hund- eller

kattägare eller ha vita möss eller undulater i bur — man kan ju skriva om kamraternas djur!

Vi ber er alltså att skynda er och skriva. Kan ni göra någon teckning till så är det så mycket bättre, men det är inte det viktigaste. Sen får ni läsa egna berättelser i tidningen och de allra bästa bidragen lovar vi att belöna med någon trevlig bok — kanske någon om djur!

Och så när ni skrivit skickar ni det till *Vi Kvinnors red., Barnsidan, Norrtullsgatan 5, 1/2 tr., Stockholm Va.*

Hjärtligt välkomna!

Redaktionen

NONCHALERA INTE . . .

Forts. från sid. 7

återgivna sjukdomarna kan vara tillräckliga som jämförelseobjekt) är kikhostans smittofarlighet när det gäller barn, vuxna och spädbarn stor. Men att ett gott ympningsskydd finns att tillgå.

Kikhostan ger en nästan livslång immunitet, men trots detta kan även vuxna få sjukdomen med svåra hostanfall. Oftast rör det sig då om äldre personer som haft sjukdomen i späda ålder och som sedan under årens lopp förlorat sin immunitet.

Kikhostan kan ge allvarliga komplikationer

Kikhostan följs ofta av vissa komplikationer av vilka den s. k. *bronkopneumonin* är den viktigaste. Det är heller inte ovanligt att kikhostan åtföljs av en komplicerad, men ofarlig, *menigit* (hjärnhinneinflammation). Ett observandum för föräldrar som haft barn vilka genomgått kikhosta är att den kan bereda väg för en *tbc*. Men lyckligtvis är inte detta vanligt och det finns absolut ingen anledning att i onödan oroa sig över komplikationer som teoretiskt kan tillstå. Men det är heller inte onödigt att känna till kikhostans sjukdomsbild.

Alla mödrar borde beakta kikhostans smittofarlighet och inte i okunighet eller nonchalans utsätta andras barn för smittorisk. När det gäller spädbarn är kikhostan farlig. Och ingen vill väl utsätta sin nästas barn för en dylik risk?

LIVET BÖRJAR VID...

Forts. från sid. 15

skydd när de placeras bland vuxna där de icke hör hemma.

Men det vore fel att endast tänka på att barnen utnyttjas fysiskt. Man har inom industrin börjat klaga över brister i barnens uppfostran och begärt att deras skolgång skall förlängas till 16 år. Regeringen har ännu inte vidtagit några åtgärder i denna riktning.

En fjortonåring som börjar arbeta i fabrik eller på kontor har mycket ofullständiga faktiska kunskaper och inga alls, när det gäller samhällsfrågor. Det är tvivelaktigt att en så ung person är i stånd att sätta sig in i frågor av detta slag. De lämnar skolan just vid den tidpunkt då de nått tillräcklig mognad för att börja intressera sig för sociala förhållanden. Många saknar även de mest elementära föreställningar om industri och samhälle, och varken den tekniska skolan (yrkesskolan) eller arbetsplatsen hjälper dem här till rätta. Det enda kravet som ställs på de unga är att de skall lära sig utföra en arbetsdetalj på kortast möjliga tid, en uppgift där de saknar varje möjlighet att bilda sig en uppfattning om vad deras arbete betyder för det hela. De känner sig som hjul i en stor maskin, fastän i negativ mening, ty de är inte i stånd att förstå hur detta väldiga och skräckinlagande maskineri fungerar och inte heller vad det fyller för uppgift.

Resultat: Den unge man som sett fram emot en uppgift med ett visst ansvar blir sviken i sina förväntningar. Han förlorar intresset för sitt arbete och börjar betrakta det som enbart ett jobb, ett medel att för tjäna pengar.

Insatt i de vuxnas värld och nödgad att anpassa sig efter den utan vare sig den nödvändiga mognaden eller motståndskraften, känner han sig ensam och blottställd. De vuxna ger honom inte de upplysningar han behöver om betydelsen av hans arbete eller om hans uppgift i samhället, antingen därför att de är för trötta, för lata eller helt enkelt därför att de känner sig oförmögna till det.

Så kommer ynglingen ofta att söka sin tillfredsställelse utanför arbetet i ytterligt gående opposition mot de vuxna och börjar tillgripa våld-

samheter. Den unge börjar hata ett samhälle som han är oförmögen att förstå och som han känner inte förstår honom, men han ser inga möjligheter att förändra det. Hans opposition blir alltså inte konstruktiv utan oorganiserad, destruktiv, ofta undermedvetet fascistisk.

Brottmälsstatistiken kastar ett förfärande ljus över detta. I Förbundsrepubliken har de unga (14–21 år) ökat sin andel i det totala antalet brott och förbrytelser med 100 %. För närvarande begår ynglingar under 21 år 7 % av alla sexuella förbrytelser, 20 % av kroppslig misshandel, 38,6 % av stölder och inbrott, 39 % av utpressning och rån, 52 % av bråk och gatuoroligheter. En av 8 mördare inom Förbundsrepubliken har ännu inte rösträtt, dvs. han är under 21 år.

Inför en så hög procent av ungdomsbrottslighet nödgas läkare, sociologer och psykologer söka finna en förklaring. De har sökt den på många områden men mestadels på sidan om spåret.

En av deras favoritförklaringar är att vår ungdom växer upp i hem utan moralisk stadga. 35 % av alla äktenskap inom Förbundsrepubliken måste i dag anses trasiga.

Många barn växer upp utan att ha fått känna moderskärlek eller någonsin haft ett allvarligt samtal med en erfaren far. Antingen har denne stupat i kriget eller är han överansträngd, utan intresse för sin familj, eller han förstår själv inte längre den tid han lever i och är alltså ur stånd att säga något som kan vara till hjälp.

I detta sammanhang är det intressant att se vad en grupp högskolestudenter i Bayern hade att säga över ämnet »De unga och de gamla». Psykologen dr. Elsbeth Tröbst har publicerat utdrag ur ett fyrtiotal uppsatser i tidskriften »Skola och psykologi».

Så här säger några av dem: »Vår far är inte längre en person, som vi är skyldiga kärlek, lydnad och tacksamhet, han förser oss med mat och pengar.» Eller: »I vår familj arbetar alla utom hemmet. Man har där ingen förmälselse av vad man tycker en familj borde vara. Vår lägenhet är helt enkelt den plats där vi tillfredsställer våra kroppsliga behov.»

En annan förklarar varför familjen inte längre har något värde: »Varje

ung människa behöver en levande förebild. Föregående generation fann vanligen denna hos föräldrar eller lärare. Men vår generation har inte många att efterlikna. I stället för äkta förebilder gör vi oss falska sådana: filmstjärnor, vissångare, idrottsmän.» En 18-årig flicka kommer sanningen närmare, när hon undergivet skriver: »Det finns inte längre någon regering heller. Staten har blivit något abstrakt, en konstruktion av ens inbillning, som man inte är skyldig något.»

I trots av vad sociologerna under stundom säger är kärnpunkten inte bristen på hem om man därmed menar ett varmt bo. Man har funnit att också ungdomar från goda hem kan bli ligister och förbrytare.

Det moderna samhället borde — med hänsyn till dess byggnad — ledas och kontrolleras kollektivt. Människan bleve då en medveten medlem av ett samfund.

— — —

...När den unga människan kommer från sitt arbete, trött och otillfredsställd, söker hon sig ut från de cirklar, som bildas av arbetsgemenskap och familj, för att finna tillfredsställelse, och då helst i någon form av verksamhet. Under sitt sökande kommer hon i kontakt med ett annat obegripligt maskineri: nöjesindustrin. Hon är otillfredsställd, skeptisk gentemot de vuxna och detta är vad bio, teater, radio, veckotidningar och underhållningslektyr — bristen på uppfostran utestänger de unga nästan helt från den goda litteraturen — har att bjuda: antingen historien om den snälle och foglige, en person som är nöjd med vad han har, som är inställd på att allting kommer att förbli som det alltid varit, och att det bästa vore att låta sig förvandlas till en undergiven jasägare eller, å andra sidan, den brutala historien om att makt är rätt — något den unga dagligen ser exempel på i sitt arbete. Den enda skillnaden är att nöjesindustrin sveper in det hela i något slags oäkta människokärlek och förgyller det med en filmstjärnas liv eller en miljonärsons. Den laglöse brottslingen eller gangstern är medaljens andra sida. Praktiskt taget ingenstans möter ungdomen bilden av en förnuftig varelse, som söker inordna sig i ett förnuftigt samhälle.

Nu frågar man förebrående: Varför placerar man inte dessa poten-

tiella gangsters i de kristliga, liberala eller socialistiska ungdomsorganisationerna, så att de där kan få stadga och växa upp till hyggliga människor?

Svaret är enkelt. Många unga brottslingar har under någon tid i sitt liv tillhört en ungdomsorganisation utan att där finna det stöd de sökte och sedan lämnat den av ett och samma skäl: dessa organisationer erbjuder en tillflykt, de har slöjdsalar, men de ger ingen hjälp när det gäller att lära samhällsligt medansvar.

Men vad den unge behöver är just hjälp att bli i stånd att ta ett tag någonstans, att bli tagen på allvar och inte känna sig åsidosatt. Ungdomar vill att man ska räkna med dem. Och detta är riktigt, särskilt när de utför samma arbete som vuxna. Eftersom detta förvägras dem griper de till surrogat, bildar gäng och blir aggressiva. Deras dröm att äga en bil och då likna sitt falska ideal, övergår i en önskan att lägga sig till med en bil.

En fransk yngling, som ertappades i färd med att spränga en gammal tom bil i luften, och hade att förklara detta gangstertilltag, skrev ett försvar som gick genom hela franska pressen. »När vi följt våra flickor hem», skrev han, »går vi och driver på gatorna. Folk är rädda för oss och det kommer oss att känna oss stolta. Tänk bara: Vi är nånting, man räknar med oss, annars skulle de inte vara rädda.» Hans försvar slutade med en förebråelse: »Ge oss en uppgift som väcker vår entusiasm och ger oss ett ansvar. Det finns hos oss förmåga och kraft att göra det goda. Varför låter ni oss inte bevisa det?»

Ja, varför inte?

Femtonåriga skolungdomar i Stuttgart fick nyligen i uppgift att skriva en uppsats med politiskt ämne (något som säkert inte händer vidare ofta.) Resultatet var förbluffande för dem som envisas tro att ungdom inte intresserar sig för politik.

299 elever, som skrev om attentatet mot Hitler 20 juli 1944 förklarade sig gilla detta försök. 192 andra, som fått till ämne: Skolor eller kaserner, röstade enhälligt för skolor. Av 155 elever begärde hälften underhandlingar med Östberlin och Moskva. Samtliga förklarade sig angelägna att få höra mer om politik och be-

- VÄGRÄTA ORD
1. Tokiga tankar
 6. Anledning
 9. Resa
 10. Tycker grisen om
 11. Han vet vad en raka är
 12. Sådan person är farlig
 14. Missa
 15. Bor i stian
 17. För våldoftens skull
 19. Pratet över hövan
 21. Vill både SJ och Sveabolaget ha
 23. Hänganordning för både ljus och blommor
 25. Är även den vuxne ibland
 28. Skönt att kunna
 29. Vadarfågel
 30. För storfiske
 32. Tänk er
 33. Inhölja

redas tillfälle att ta del i politiska diskussioner.

När detta diskuterades offentligt med undervisningsministern, lärare och journalister, reste sig en ung kvinnlig högskolestuderande och frågade hur det kunde komma sig — om man nu önskade politiskt intresserad ungdom — att hennes klass inte fått något svar, när den enhälligt gjort ett uttalande i anslutning till Albert Schweitzers vädjan mot atomupprustning och insänt detta uttalande till högsta vederbörande myndighet. Hon förklarade att hon själv blivit djupt besviken, när hon i stället för ett förnuftigt svar fick några duplicerade plattheter, misstänktes

- LODRÄTA ORD
1. Agg
 2. Sådana går till rätten
 3. Är kanske fjädrarna
 4. Träd
 5. Har klichén
 6. En bland tolv
 7. Flöde
 8. Köper man väl mest
 13. Kallar italienaren sin huvudstad
 16. Räkning
 17. Brukar papper göra
 18. Kamgarn
 20. Yrkeskår som gjort mycket för trafiken
 22. Där sjön tar slut
 24. Huvudfigur i mången äventyrsbok
 26. Gör väl alla med sitt arbete
 27. Håller många små sjuåringar på att lära sig nu
 31. Ostkryp

*

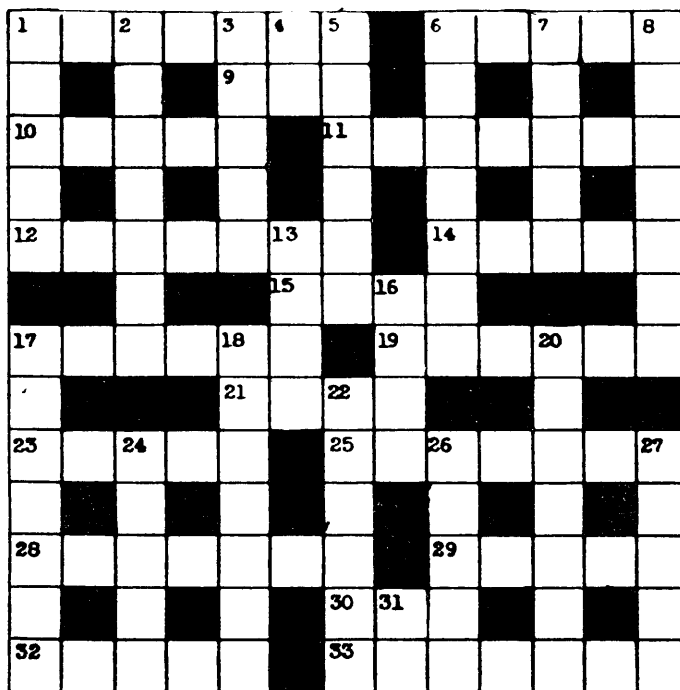
Lösningarna skall vara oss tillhanda senast den 20 december. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpriser. Märk kuvertet »Korsord nr 6».

för att vara kommunist och tillsades att inte lägga sig i saker som inte angick henne.

Varken ministern eller någon av de närvarande lärarna svarade. Man lät den unga flickans oroliga fråga glida förbi och gick över till ett mindre ömtåligt ämne.

Påminner denna bild från ungdomens uppfostran om förhållandena i edra egna länder?

KORSORD NR 6

Dömen icke...

När TV-rättegången i vårdnads-målet om sjuåringen Git var över och domen fallit upphovs ett ramaskri i aftontidningarnas insändaravdelningar. Hur kunde modern som varit OTROGEN till-erkännas vårdnaden om barnet? I den högljudda protestkören för-nams väl en och annan kvinno-röst men i huvudsak var protes-tanterna män, heligt indignerade män... Det fanns de som gav sina ogifta bröder goda råd: Tag var-ning, gift er inte, mannen saknar alla rättigheter om det skulle komma till skilsmässa. Underför-stått: och eftersom kvinnor i ge-men är falska, lättsinniga och tro-lösa så måste ni räkna med skils-mässa.

Nu var det ju egentligen inte Gits far eller mor det gällde utan den lilla 7-åringen själv och vil-ket som var bäst för henne: att växa upp hos fadern eller hos mo-dern. Hon var ingen gäva som rätten hade att tilldela den av föräldrarna som mänskligt att döma hade det bästa betyget i uppförande. Det var inte föräld-rarna som var huvudpersonerna, det var barnet. Och sett utifrån det tyckte jag att rätten dömdo mänskligt och riktigt. Git fick ett hem i stället för två och hon fick stanna hos den som skött och vårdat henne sedan hon var ett hjälplöst litet knyte.

De där insändarna i pressen på-minner på ett ruskigt sätt om allt man läst i samma spalter kring temat ungdomars uppförande och ungdomar på glid. Rättfärdiga, straffande, dömande. För att en del ungdomar uppträder ohysat och ibland rent brottsligt är det fel på hela den unga generationen. För att en gift kvinna är otrogen är hela kvinnosläktet — i varje fall den del som är i giftasvuxen ålder — ett trolöst byke. Som män-nen verkligen har rätt att sätta sig till döms över...

Vad är det som gör att en kvin-nas otrohet väcker ett sådant upp-seende och fördömes så skarpt? Mäns gör det ju inte. Kan det bero på att otrohet från kvinnans sida är så mycket sällsyntare än från mannens? För det är den otvivelaktigt. Liksom det hör till sällsyntheterna att en kvinna av svartsjuka begår mord — hur stor anledning till svartsjuka hon än må ha. Mansmisshandel hör man aldrig talas om men hustrumiss-handel så mycket mera...

Är det inte männe bakom allt detta ägande begreppet vi har att göra med? Årtusendens in-ställning till kvinnan som man-nens egendom?

Britta

Tidningen

V I K V I N N O R

Redaktör och ansvarig utgiv.:
VALBORG SVENSSON

I redaktionskommittén:
SIGNE FREDHOLM
BIRGIT JANSSON

*

Utkommer med nio nr per år
Prenumerationspris per år 5 kr
Lösnummer 75 öre

Postgiro: 513 23. - Norrtulls-
gatan 5, ½ tr. Stockholm Va

SVENSKA KVINNORS
VÄNSTERFÖRBUND
Tel. 32 80 96

Tryckeri AB Plantryck, Sthlm, 1960

Fortsätt bojkotten mot sydafrikanska varor

I september började annonser för sydafrikanska vin- och fruktmärken dyka upp i pressen igen. Förvånade läsare fick beskedet att nu var bojkotten över och allt vid det gamla igen. Ja, allt är vid det gamla också i Sydafrika, piskan viner över de färgade, deras ledare sitter i fängel-serna, terrorn fortsätter. Och det enda effektiva vi kan göra för att be-tyga Sydafrikas färgade befolkning vår sympati är att fortsätta bojkot-ten mot sydafrikanska varor. Att LO lagt ner kampanjen må vara dess sak: det är i alla fall h u s m ö d r a r -na som gör inköpen och inget hind-rar dem att vägra köpa sydafri-kansk och uppmana sina vänner och bekanta att göra likadant! Vi har inte lagt ner kampanjen, vi fortsätter!

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV)

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsrikt-ningar och har därvid alltid hävdad sin tro på kvinnornas särskilda upp-gift för fredens sak och sin överty-gelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 län-der. KDV och dess nationella orga-nisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga kvinnornas rättigheter: rätt att rösta och att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesut-bildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisa-tioner kämpar för att tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet; undervisning och goda bostäder, häl-sovård, sund litteratur, goda fritids-sysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hem-ort, ras och livsåskådning till försvar av freden.

